

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst 4 2 D, do 100 vrst 4 2 D 50 p, večji inserati petih vrst 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 1 D; Popusti po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisane in sadotno frankovane.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1'50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6	...	120—	120—	180—
3	...	60—	60—	90—
1	...	20—	20—	30—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakazilu.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Srbi, Hrvati in Slovenci kot celina.

Srbi, Hrvati in Slovenci, politično ujedinjeni v eno državo, so dočakali uredničenje najvažnejšega dela svojih zgodovinskih teženj. Nečemo tu posegati v davno zgodovino, ker bi v vsaki dobi lahko našli skupne politične težnje in čustva skupne pripadnosti pri vseh Jugoslovenih, marveč se hočemo ustaviti samo ob nekaterih kulturno-političnih momentih v prošlem in našem stoletju, ko se je ustvarjala moderna jugoslovenska literatura. Jugoslovenci niso, dasi razcepljeni v razne politične celine, deloma tudi pod raznimi kulturnimi vplivi, skozi vse 19. stoletje preko ilirskih pokreta do zadnjih važnih dogodkov političnega ujedinjenja, nikdar prenehali — vsaj preko svojih uglednejših poedincev in nacionalnih skupin — uveljavljati zahteve edinstva, najprej kulturnega, potem pa tudi političnega. Toda brzi razvoj političnih dogodkov je prehitel tudi vsa pričakovanja jugoslovenskih idealistov in politično ujedinjenje je došlo, rekli bi, prerano in nas zateklo nepripravljene.

Jugoslovenske mase v Avstriji niso bile še zadosti niti jugoslovensko nacionalne, niti jugoslovensko kulturne in prosvetljene, a narod v Srbiji in njegovi voditelji se niso še popolnoma zavedali svoje osvobodilne, zlasti pa ne ujedinjevalne misije s te strani Save in Dunaja. Geslo »s prosveto k svobodi«, ki so je Jugoslovenci v Avstro-Ogrski vzeli od svojih čeških bratov, je bilo pač eno od glavnih sredstev v borbi za narodni obstanek, toda v kulturnem delovanju izrazito nacionalni programom so se gomilile vse mogoče težkoče. Avstro-ogrski vlada in njeni birokratski in nazadni tudi domači hlapi so se dobro zavedali, da pomenja že sam obstoj dveh jugoslovenskih držav, ki sta bdeli nad še ne osvojenim delom jugoslovenskega naroda, nevarnost političnega sporazuma med Jugoslovenimi. Kdor pozna razmere v cesarski Avstro-Ogrski, bo pač razumel, da čisto politično delovanje ni moglo donesti velikih in definitivnih rezultatov; vendar pa je narodna orientacija v politiki mnogo pripomogla k probujanju zanimanja za vsa kulturna in socialna vprašanja tudi v širokih narodnih sloji. Jugoslovenska književnost kot čist narodni proizvod je postala važen socialni činitelj in bila glasnik vseh naprednih idej. Jugoslovenska literatura ima skozi vse 19. stoletje preporoden značaj, ona uvaja v prakso ideale prosvetljenosti, širi zavednost med inteligenco in narodom, vrača inteligenco k narodu, oznanja ljubezen napram rodni grudi in narodu

kot celini in kaže, navezujoč na tradicije in naslanjajoč se na zdravo etično jedro v narodu, nove kulturne vidike ter povdarja narodno samozavest. Toda ta tako važni socialni in narodni činitelj ni vedel, niti znal spojiti vse svoje komponente v eno močno jugoslovensko rezultanto, dasi je vedno iskal to edinstveno linijo. Tudi sami Srbi in Hrvati so po raznih krivih potih potrebovali še mnogo časa, da so uvideli neizogibnost enega književnega jezika in v zvezi s tem tudi književnosti in duševnega življenja vobče. Naprednemu in poštenemu delu kulturnih poedincev se je vendarle posrečilo uvesti skupen literarni jezik in pravopis, toda v sami književnosti kot produktu določene duševne in politične sredine je bilo zelo težko tako radikalno odstraniti kulturni separatizem, ki je bil v času revolucionarno-nacionalne borbe vedno največja nevarnost za uspeh jugoslovenskih stremeljenj. Uvidelo se je, da so na oko formalni vzroki še vedno najvažnejša zapreka literarnemu edinstvu: na eni strani pravoslavje in cirilica, na drugi strani katolicizem in latinica, ki sta kot dva zla duhova pazila na to, da se dve književnosti enega naroda ne zlijeja v eno.

Se mnogo slabše je bilo s slovensko literaturo, ki se je jela razvijati v drugih razmerah in ni mogla jezikovnega edinstva s Srbi sprejeti tako lahko, kakor so je sprejeli hrvatski kajkavci. Ilirski pokret je pač posegel tudi v Slovenijo, toda ni ostavil tu tako vidljivih posledic, kakor na Hrvatskem, kjer sta zmogla štokavščina in Gajev pravopis. Slovenska književnost, ki se je baš ponovno prebudila, je imela svojo davno tradicijo in je dala takoj ob pričetku 19. stoletja edinstven in diven plod, pesnika svetovnega nivoja Franceta Prešerna. Tako literatura ni čutila potrebe, da bi iskala rešitve na nesigurnem terenu in da se navdušuje za revolucionarno ilirsko reformo... Ilirizem je bil kulturno političen pokret, a Prešeren se je briga bolj za poezijo nego za politiko. Da je sprejel ideje Vrazove, bi on danes ne bil to, kar je, niti bi nam ne napisal svojih lepih sonetov in »Krstja pri Savici«, dasi bi morda izkazal jugoslovenski književnosti druge usluge... Slovenci se sicer iz umetniških, zgodovinskih in političnih razlogov niso hoteli niti mogli odreči svojemu jeziku na korist višje jugoslovenske celine, vendar pa so vedno čutili, da ostaja vprašanje obstoja dveh književnih jugoslovenskih jezikov nerešeno in da pride enkrat čas tudi za jezikovno ujedinjenje Ju-

goslovenov, čim se za to ustvarijo možnosti in čim se pokaže neizogibna potreba...

Ko so balkanske vojne okrepile splošne pozicije Jugoslovenstva in otvorile boljše perspektive za bodočnost, so se Jugoslovenci zopet vrnili k svojim nerešenim notranjim problemom brez strahu in z najboljše voljo, da jih rešijo in razjasnijo. V »Srpskem Književnem Glasniku« je razpisal Jovan Skerlić anketo o vprašanju »Južno ali vzhodno narečje v srbsko-hrvatski književnosti?« in se zavzemal za ekavščino in latinico, dočim se je na drugi strani v slovenski reviji »Veda« pokrenila po inicijativi Slovencev anketa o jugoslovenskem vprašanju, o odnosu med Hrvati in Slovenci in o skupnem književnem jeziku Jugoslovenov. Pri tej priliki se je naglašalo, kar je zlasti važno, da bo mogoče o vprašanju jezikovnega ujedinjenja z večjim uspehom razpravljati šele po političnem ujedinjenju. Danes pa imamo, kakor se zdi, premalo hrabrosti in iskrenosti, da sprožimo to vprašanje. Razume se, da bi morala v tem pogledu priti inicijativa od Slovencev, ker zahtevati to reformo pri njihovi občut-

ljivosti, bi značilo zahtevati od njih veliko žrtve...

Tako sta se našla slovenski jezik in slovenska književnost na samostalni stezi, ki pač gre preko dehten in lepih slovenskih poljan, ki pa se končno vendarle mora združiti s široko jugoslovensko cesto... Toda tudi brez radikalnega jezikovnega ujedinjenja, ki je nemožno brez predhodnega duševnega ujedinjenja, je razvoj jugoslovenske misli vendarle vidljiv in stvaren in samo pesimisti morejo v naših težkih političnih krizah zreti neko definitivno propast Jugoslovenstva, čigar ideologijo so ustvarile naše rasne vrline brez naših rasnih napak, ki danes vladajo v našem nacionalnem telesu...

Naš 20. vek teče v znaku velikih političnih dogodkov; donesl nam je pozitivne rezultate jugoslovenske misli in novo formacijo družabnega in kulturnega življenja našega naroda. Kot Jugoslovenci smo postali ne samo politično, marveč tudi kulturno važen činitelj; v skupnosti bomo morda v stanju, da damo kulturi neke nove, svoje vrednosti.

Dr. Jovan Kršić, »Nova Evropa«.

Društvo narodov v letu 1923.

V teku 1. 1923. je Društvo narodov izpopolnilo sestav svojih glavnih organov in še bolj razširilo svoj delokrog. Splošno se lahko reče, da je čas organizacije končan. Na eni strani so sestavljeni razni organi Društva za raziskovanje političnih, juridičnih, finančnih, gospodarskih, humanitarnih vprašanj, kakor tudi tranzitnih in higijenskih vprašanj. Na drugi strani se je preizkazala uloga, ki jo more igrati udruženje narodov v mednarodnem življenju.

Če bi bilo potrebno dati vidno znamenje za delovnost D. n. v teku prošlega leta, bi lahko navedli število zasiedanj, ki so jih imeli razni organi, iz katerih sestoji D. n. Permanentni dvor za mednarodno pravo je imel razen svojega rednega zasedanja, ki se vrši vsako leto meseca junija, dve izredni zasedanji, eno v januarju, drugo v novembru. Skupščina D. n. (L'Assemblée de la Société des Nations) je imela svoje četrto zasedanje od 3. do 29. septembra. Svēt D. n. se je sestel petkrat. Tri mednarodne konference so imele svoje seje v Ženevi, ena v avgustu o trgovanju z obsemenimi publikacijami, druga v novembru za izenostavljenje carinskih prestopkov in tretja v decembru o komunikacijah in prevozu.

Gospodarski komitē in finančni komitē, permanentna posvetovalca se komisija za študij vojaških, mornarskih in

zračnih vprašanj in provizorična mešana komisija za zmanjšanje oboroževanja, zdravstveni komitē, komisija za komunikacije in prevoz, komisija za intelektualno sodelovanje, opijska komisija, komisija za trgovanje z ženskami in otroci, so imele več zasiedanj v teku leta.

Kar se tiče drugega delovanja D. n., je treba omeniti, da je bilo več apelov naslovljenih nanj, v smislu člena XI. pakta, ki daje vsakemu članu Društva pravico »à titre amical d'appeler l'attention du Conseil ou de l'Assemblée sur toute circonstance de nature affecter les relations internationales et qui menace par suite de troubler la paix ou la bonne entente entre les nations, dont la paix dépend« (na prijateljski način vzbuditi zanimanje Svēt ali Skupščine za vsak dogodek, ki bi mogel vznemirjati mednarodne odnose in ki tako ogroža mir ali sporazum med narodi, od katerih zavisi mir.)

Ta člen je eden najvažnejših v paktu D. n. Na njega podlagi je britanski zunanji minister opozoril na položaj v Mosul, nato je Madžarska opozorila Svēt na razlastitev madžarskih optantov s strani romunske vlade. V tej zadevi je skušal Svēt ublažiti nasprotstva in uplavit pomirjevalno. Bolgarska je spravila pred Svēt vprašanje ravnanja z Bolgariji v vzhodni Trakiji s strani helenskih oblasti. Albanska pa vpraša-

nje moslimanov albanskega rodu v Grčiji, slednjič je veleposlaniška konferenca opozorila na položaj v Memelu.

Druge politična vprašanja so tudi spravili pred D. n. v teku prošlega leta. Grško-italijanski spor je bil predložen Svēt v smislu člena XII. in XV. pakta. S tem vprašanjem se je bavil Svēt ves mesec decembra. Vprašanje meje med Madžarsko in Češkoslovaško, ki so ga že predlanskega leta predložili Svēt, je bilo urejeno v teku 1. 1923., enako vprašanje meje med Češkoslovaško in Poljsko (Javorina).

Ta vprašanja so bila različne važnosti, vendar pa so vsebovala vzroke spora med narodi, katere je bilo treba čimprej odstraniti. Število apelov, ki so bili v takih zadevah naslovljeni na D. n. je brezdvomno eno zanimivih dejstev v zgodovini Društva v teku prošlega leta.

Kar se tiče zaščite manjšin, sta estonska in letonska vlada podale pri Svēt izjave, ki vsebujejo važne nasvete glede ravnanja z narodnostnimi manjšinami. Svēt je v enem posebnem slučaju, ki je bil predložen — v zadevi nemških manjšin v Poljski — zahteval najkraj mnenje od Sodnega dvora, potem pa je začel s poljsko vlado pregovaranja glede rešitve tega vprašanja. Ta pregovaranja niso končana in se še nadaljujejo.

Glavnega dela D. n. v teku prošlega leta pa ne smemo iskati na političnem ali upravnem polju, ali pa v zadevi mandatov in manjšin. Karakteristična poteza delovanja D. n. v 1. 1923. je aktivnost njenih tehničnih organizacij in delež, ki ga ima D. n. pri delu gospodarskega in finančnega prenovljenja Evrope.

Lansko leto se je pričelo z izvrševanjem restavracijskega programa avstrijske valute, ki ga je izdelal sept. 1922. Svēt D. n. s pomočjo svojega finančnega komitēja, in končalo se je z upostavljenjem programa za finančni dvig Madžarske.

Finančna ureditev Avstrije prav dobro napreduje. Načrt, ki ga je napravil Svēt D. n. za finančno ureditev Madžarske je avstrijskemu precej podoben.

O delu raznih organizacij D. n. v teku prošlega leta bomo poročali drugič.

Razmejitvena komisija.

— Sušak, 10. febr. (izvir.) Semkaj so došli predsednik komisije za razmejitve general Ljubo Milič, vseuč. profesor dr. Šilović, načelnik v sacbrčajnem ministrstvu Derko, generalni carinski inšpektor Kuklić, dohod drugih članov je napovedan za danes. Člani italijanske komisije so došli na Reko.

Sven Elvestad:

Dama v borbi z dvema.

V kabini ni najmanjšega sledu, ki bi kazal na to, da se je tu vršila kakšna borba. In ko je zginila gospa Sonja in ko so jeli preiskovati stvar, so našli mieno obleko, ki je ležala nedotaknjena v njeni kabini. Ako torej smatramo za dognano, da se je izvršil zločin, moramo priti takoj do zaključka, da je bil zločin izvršen v vodi. Na kratko povedano: gospa Sonja je bila utopljena.

Ta brutalna izjava je policijskega poročnika pretresla. Krag pa je nadaljeval svoje pripovedovanje, kakor da bi prav nič ne opazil njegovega duševnega razpoloženja:

»Morilec se je na to previdno oddaljil iz kopalnice, prišel do plitvine, tekkel preko pečenege proga k obali in dalje po vrtu državnega svetnika. Ves ta čas je bila služinčad v svojih sobah. Nihče ni videl morilca priti in morilec je zopet docela neopažen zapustil kopalnico.

Mahoma ga je prekinil policijski poročnik:

»Pozabili ste na ovratnico.«

»Kako to?« je vprašal Krag.

Policijski poročnik je s tresočim prstom pokazal na rujeve madeže na ovratnici.

»Saj je vendar krvava.« je pripomnil.

»In kaj sklepate iz tega?« je vprašal detektiv.

»Da se je vendar le vršila borba.«

»Ni se vršila borba.« je odgovoril detektiv.

»Ovratnico sem našel na vrtu državnega svetnika.«

»Zločinec jo je seveda vrnil od sebe.«

»V prvem trenutku sem tudi jaz tako mislil.

Ko sem pa stvar primerjal z drugimi okolnostmi, sem prišel k drugemu zaključku.

Državni svetnik, ki je lastnik dotične vile, mi je namreč pripovedoval, da je kritičnega popoldne, ko je njegova obitelj sedela na verandi, njegov pes mahoma skočil po konci ter s silnim lajanjem tekkel po vrtu in izgubil v smeri morske obale.

Državni svetnik ga je skušal priklicati k sebi, toda brez uspeha.

Pes je lajaje tekkel med drevesi in bil ves čas silno nemiren in besen. Ni težko uganiti, kaj se je takrat zgodilo. Ko je zločinec prišel preko pečenege proga do obali, je preplezal ograjo ob vrtu državnega svetnika, se skušal splaziti skozi vrt, kar je vzbudilo pozornost čužkega psa. Ko je pa na drugi strani zopet hotel splezati preko ograje, ga je napadel pes. Ograja je zelo visoka in jo je težko preplezati. Za izvežbanega telovadca pa je to lahko izvedljivo.

Med dotičnikom in psom se je vnel boj in lahko smatramo za dognano, da je pri tem pes oklad dotičnika. »Nato se je lopovu vendarle posrečilo priti na drugo stran ograje in ko je bil varen pred psom, si je svoje rane obrisal z ovratnico. Poglejte: ovrat-

nica je zmečkana in krvavi madeži na blagu so tako razdeljeni, kakor ako človek z ruto briše kri. Zločinec je bil potem tako ne previden, da je ruto vrnil proč. Našel sem jo na vrtu državnega svetnika.

Ko sem s svojimi preiskavami dospel že do tu, mi jih je bilo lahko nadaljevati.

Mislil sem si, da je bilo morilcu ležeče na tem, da čim najprej zapusti kraj, kjer je izvršil svoje zločinsko dejanje. Zaslišal sem celo vrsto spovednikov na cestni železnici in izvedel, da je vzbudil njih pozornost neki mlajši človek, ki je bil na videz inozemec in imel na sebi strgano obleko, peljal se je popoldne s cestno železnico v mesto. Roka mu je krvavela. Predno se je pripeljal v mesto, je izstopil. Spovednik je opazil, da je kmalu na to vzel avtomobil in se odpeljal.

Brez težave sem nato izsledil dotični avtomobil.

Šofer mi je povedal, da je tulca peljal k parku, ki vozi v Malmö.

Krag je pogledal na uro.

»In sedaj moramo hiteti.« je dejal, »ako hočeva odpotovati s parnikom na Švedsko.«

XXII. POGLAVJE.

Zločinec zasledujejo.

Med tem je postalo že tako kašno, da sta priateljela morala hiteti, ako sta hotela še pravočasno priti na parnik.

Prtljago so naložili na avtomobil, v katerega sta se vsedla.

»Moram priznati, da ne razumem.« je dejal poročnik, »zakaj odhajava v Kopenhagen s tako veliko prtljago. Sicer pa o tem Vi odločujete sami.«

»Kaj pa naj sicer napraviva s prtljago.« je vprašal Asbjörn Krag.

»Saj bi lahko prtljago res tu pustila in odšla v Malmö samo na mal poset. Morda je zločinec že zopet tu, ko midva prideva tjakaj.«

»Morda.« je odvrnil Krag, »vsekakor mu morava biti neprestano za petami. Lahko bi se tudi zgodilo, da bi sled kazal v druge smeri, kakor v Kopenhagen. Že enkrat je bil na poti v Malmö in njegova pot je bila usmerjena popolnoma na drugo stran, kakor se morda še spominjate.«

Policijski poročnik se je zamislil.

»To je pač res.« je pripomnil. »Takrat sta povzela pobegnili iz Korsöra in se nato napotila v Malmö.«

»In kam sta se potem napotila?«

»Vrnili sta se v kopalniški hotel Trindad.«

»Vprašanje Asbjörna Kraga ga je zelo presenetilo.

»Menda vendar ne mislite.« je dejal, »da se je zločinec zopet vrnil tjakaj? Tamkaj je vendar že vse zatvorjeno.«

»Gostilnica »Babilon« ni zatvorena.

Parlamentarna situacija.

Afera dr. Markovića. — Opozicionálni blok. — Marinkovićevo predavanje o samoupravah.

— Beograd, 11. febru. (Izv.) Včerašnji dan je potekel v političnem oziru brez važnejših dogodkov popolnoma mirno, ni bilo niti seje ministrskega sveta, niti niso v parlamentu zborovali posamni parlamentarni klubi. V radikalnem klubu so se popoldne zbrali nekateri ministri, ki so razpravljali o situaciji in osobito o delu v narodni skupščini. V demokratskem klubu so poslanci diskutirali o aferi dr. Laze Markovića in o sobotnem soglasnem sklepu radikalnega kluba, da se bivši pravosodni minister ne izroči sodišču, ker ni ničesar takega zakrivil, za kaj naj bi se pozval na odgovornost v smislu zakona o ministrski odgovornosti. Sklep radikalnega kluba je v opoziciji vzbudil veliko ogorčenje.

Kakor omenjeno, beogradski tisk danes zelo mnogo komentira stališče radikalnega kluba v aferi dr. Laze Markovića in o sobotnem soglasnem sklepu radikalnega kluba, da se bivši pravosodni minister ne izroči sodišču, ker ni ničesar takega zakrivil, za kaj naj bi se pozval na odgovornost v smislu zakona o ministrski odgovornosti. Sklep radikalnega kluba je v opoziciji vzbudil veliko ogorčenje.

Po odhodu Radićevih delegatov v Zagreb se nadaljuje pogajanja za sestavo opozicionalnega bloka z največjo brzino ter ugodno napredujejo. Dr. Korošec je k izdelanemu delovnemu programu bloka pristavil svoje pripombe. Danes se imajo sestati šefi opozicionálnih skupin na skupno konferenco, da razpravljajo o podrobnostih delovnega programa. Dosežena je soglasnost v tem, kateri zakon se imajo predložiti

RAZBURJENOST V FEDERALISTIČNEM BLOKU.

— Beograd, 11. febr. (Izv.) Iz Zagreba poročajo »Politika«: V federalističnih krogih se je danes zelo živahno razpravljala informacija, ki je prišla iz zelo zanesljivega vira. Radikalni so po tej informaciji, čim so zaznali, da radićevci nameravajo priti v narodno skupščino, in da tokrat ta sklep ni prazen strel, vrtili poedinim oblastem na Hrvatskem vse volilne zapiskalike in spise, ki se nanašajo na posamezne narodne poslance Radićeve stranke in kateri spisi so bili do zadnjega hranjeni v predsedstvu narodne skupščine. Na ta način skušajo radikalni zavleči verifikacijo radićevskih mandatov, kajti trajalo bo precej dolgo, predno se zopet v predsedstvu zbere ves zadevni material od posamnih hrvatskih oblastí. Tako nameravajo po preprisanju federalističnih krogov radikalni zavleči verifikacijo v neskončnost. Federalisti niso le ogorčeni proti radikalom kot stranki marveč se posebno hudujejo na osebo Ljube Jovanovića kot predsednika narodne skupščine.

Likvidacija pokrajinske uprave na Hrvatskem.

— Beograd, 11. febr. (Izv.) Vaš dopisnik je izvedel iz najzanesljivejšega vira, da je vlada sklenila v najkrajšem času izvesti likvidacijo pokrajinske uprave za Hrvatsko in Slavonijo ter oblastno razdelitev. Ta teden se imajo v smislu ustave pripraviti vse za to potrebne odredbe. Za velikega župana v Zagrebu bo postavljen pokrajinski namestnik dr. Cimić, za velikega župana v Karlovcu Jusbašić, za velikega župana v Osijeku dr. Gabrek in za velikega župana v Sremski Todorovići.

VAŽNO ZA IZVOZNIKE ŽIVINE.

— Beograd, 11. febru. (Izv.) Sprejemanje in pošiljanje živine v Italijo preko postaje Bohinjska Bistrica je ukinjeno. Sprejemanje in pošiljanje živine v Italijo se ima do nadaljnjega vršiti samo preko postaje Rakak za klavnice Trst, San Sabba, Trento, Torino, Milan, Benetke, Genova, Rim, Florenca in Neapol. Izvozniki, oziroma uvozniki morajo pri tem imeti tudi uvozne dovoljenja italijanske vlade.

narodni skupščini in od nje sprejeti. Današnji sastanek razpravlja tudi o projektu dr. Voje Marinkovića glede samoupravnega sistema. Načelniki opozicije zatrjujejo, da pride do popolnega sporazuma, da ne bo nobena radikalna intriga preprečila bloka in da bo tudi vsaka radikalna kampanja proti bloku brezuspešna.

Včeraj dopoldne je imel demokratski poslanec dr. Voja Marinković v dvorani hotela »Imperial« prav dobro obiskano teoretično predavanje o samoupravah. Predavanju so prisostvovali ugledni politiki, publicisti in politični znanstveniki. Predavanje ni bilo politično, temveč strogo teoretično in znanstveno. Politični moment je bil popolnoma izven iz predavateljev prav pregledno očrtal razvoj demokracije od začetka ustanavljanja držav, pojasnil je razne sisteme centralizma, kakor tudi samoupravno ureditve posamnih držav. Naglašal je posebno samoupravne sisteme v ameriških državah, v Švici in Angliji. Pri teh državah je izveden sistem samouprav, obenem pa je tudi strogo centralizem na najvišjih zakonodajnih mestih. Dalje je predavatelj naglašal potrebo samoupravne ureditve v naši kraljevini, omenjal je da je demokratska stranka sprejela v svoj strankin program sistem najširše samouprave, ki obsega odgovornost poedincev na vodilnih mestih, odgovornost ministrov in kralja. Navedel je primere in dokaze, kako je samoupravna ureditev države veliko boljša kakor pa brezpopolno izvedeni centralizem. Samoupravna ureditev nikakor ne stremi za spremembo sedanjega socialnega in javnega reda, marveč skuša čimbolj olajšati centralno administracijo države. Predvsem je treba, da se posli, ki jih lahko vrše in izvedejo samoupravna telesa, prepuste v njih izvrševalno kompetenco.

V sistemu samoupravne ureditve je treba naglašati, da brez vestne odgovornosti za to pozvani faktorji ne more obstajati pravilno funkcioniranje samoupravnega aparata, niti se ne more doseči zadovoljujočih rezultatov. Samouprave zahtevajo odgovornost vseh faktorjev, odgovornost naroda, ki sodeluje pri upravi svojih gospodarskih in kulturnih potrebščin. Nasproti centralizmu absolutne monarhije se postavlja decentralizacija. Naš narod je politično dobro vzgojen in je že večkrat pokazal, da se zna udeleževati neposredno tudi v zunanji politiki. Z uvedbo samoupravnih teles bo narod znal ceniti lokalne potrebe, jih pravilno urejevati in tako bo tudi prišel do zavesti popolne odgovornosti.

Predavatelj dr. Marinković je za svoja izvajanja žel med poslušalci veliko odobravanje.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO.

Težkoče radi carinskega tarifa. — Beograd, 11. febru. (Izv.) Delegati naše vlade za trgovinska pogajanja z Italijo, predsednik dr. O. R. y b a f, carinski direktor Kukić, načelnik trgovinskega ministristva Savić in načelnik Todorović so se včeraj dopoldne sestali v zunanjem ministristvu, da razpravljajo o načrtih trgovinske pogodbe, ki se ima skleniti z Italijo. Carinski delegat Kukić je na tem sestanku podal svoje strokovno mnenje o carinskem tarifu, ki je bil izdela v finančnem ministristvu. Po njegovem mnenju se mora ta carinski tarif v marsičem spremeniti, ker ni bil izdelan s potrebno in dovolj strokovno pazljivo. Carinski tarif se naj še enkrat točno in skrbno predela. Kljub temu, da bo za to potrebno mnogo časa, se bodo vodila začasna pogajanja z italijansko delegacijo. Novi carinski tarif pa mora biti pred sklenitvijo trgovinske pogodbe predložen tudi narodni skupščini. Število italijanskih strokovnjakov znaša 20 in prispo ta teden v Beograd. Za medsebojne razprave je določena dvorana zunanjega ministristva.

POTOVANJE ROMUNSKÉ KRALJICE V RIM.

— Bukarešta, 10. febru. (Izv.) Kraljica Marija je danes s simptomskega odstopovala v Rim. Temu potovanju pripisujejo izredno važen značaj. Iz dvorskih krogov priobčujo »Adeverul« informacijo, po kateri je kraljica pot v Rim v zvezi s poroko romunskega princa Nikole s italijansko princeso Mafaldo.

MUSLIMAN IN OPZICIONALNI BLOK — Beograd, 11. febru. (Izv.) Predsednik muslimanskega kluba dr. Spaho je v spremstvu posl. dr. Behmeta odstopoval v Sarajevo. Včeraj je imel muslimanski klub sejo, na kateri je razpravljali o parlamentarni situaciji. Za časa odsotnosti dr. Spaha ima voditi nadaljna pogajanja za blok posl. dr. Hrasnica, ki se udeležil današnjega posvetovanja s Davidovićem in dr. Korošcem.

OBVEZNO ZAVAROVANJE PROTI NEPROSTOVOLJNI NEZAPOSLENOSTI.

— Rim, 10. febru. (Izv.) Uradni list objavlja odlok za obvezno zavarovanje proti neprostovoljni nezaposlenosti, obsegajoče osebe od 13. do 65. leta, odvisne od delodajalcev. Izvzeti so iz zavarovanja poljski delavci, uradniki in nameščenci s plačo nad 800 lir, oni, ki delajo doma, blspci, vratarji in slični družinski uslužbenci, gledališko in kinematografsko osebje, državni delavci in nastavljenici, taki, ki so slučajni delojemalci in ki delajo določeno dobo izpod 6 mesecev.

KRITIČEN POLOŽAJ NA GRŠKEM.

Odkritje nove rojalistične zarote

— Atena, 10. febr. (Izv.) Zadnjih 24 ur se je zelo povečalo razburjenje med prebivalstvom. Sedaj je znano, da so začeli rojalisti skrbno pripravljati teren za kraljev povratek. Vlada je v Atenah zelo pojačala vojaško posadko in je pozvala tudi v obrambo proti rojalistom dobrovoljce. Ti imajo vzdrževati red in mir v mestu. Republika stranka zahteva od vlade, da se skliče tajna seja narodne skupščine, na kateri se ima razpravljati o rojalističnem gibanju. Republikanci so izdali tudi proglas na narod, v katerem opozorijo nevarnost rojalistične zarote in delovanje reakcionarcev. Nekateri republikanski listi ostro napadajo vlado, ker je dospel bila kolikor toliko umerjena proti rojalistom. Trdijo, da je v tej rojalistični akciji zelo anežirana romunska kraljica, ki skuša s svojim vplivom v Rimu in v Londonu pridobiti Italijo in Anglijo za intervencijo v prilog kralju Juriju. Potovanje romunske kraljice v Rim presojajo grški politični krogi s tega stališča, da je to potovanje v zvezi z rojalističnim eibanjem in bo kraljica skušala Italijo pridobiti za intervencijo. Na drugi strani zatrjujejo, da ostane vsa akcija romunske kraljice brez uspeha, ker so zavezniki obljubili popolno nevtralnost. Kralj Jurij je poslal gotovim rojalistom pismo v katerem izraža upanje, da se že meseca maja povrne v drago mu domovino. Včeraj je bil sestanek 400 rojalističnih delegatov, ki so razpravljali o udeležbi rojalistične stranke pri plebiscitu za državno obliko. Ta se ima vršiti meseca aprila.

— Atena, 10. febr. (Izv.) Politične oblasti so odkrile novo rojalistično zaroto. Rojalistični agentje so poskušali pridobiti posadko okolišnice »Kikis« za rojalistične načrte. Posadka je o tem obvestila mero-dajne oblasti.

DELAVSKA KRIZA NA ČESKEM.

— Praha, 11. febr. (Izv.) V tekstilni in kovinarski industriji je nastala kriza. Več obratov je izprlo odnosno opustilo veliko številno delavcev. V Podmokli je iz obratov odpuščenih 13.000 delavcev. V Tannwaldu so tekstilne tovarne izprle 3000 delavcev.

KATASTROFALEN PADEC NEMŠKE RENTNE MARKE.

— Berlín, 11. febr. (Izv.) Rentna marka je začela katastrofalno padati. Rentno marko po mnenju finančnikov čaka ista usoda kot papirnat. Padec rentne marke je zadal najširše sloje, ki so jo začeli odklanjati kot plačilno sredstvo. Mednarodni devizni in valutni spekulantje so na trgu nakupili velike količine nemške rentne marke. V prvi vrsti smatralo, da so akcijo za padec marke angažirali francoski agentje kot revanšo za nemške spekulacije s frankom. V Berlinu so zadnje dneve strahovito poskočile cene najnujnejšim potrebščinam in živilom.

FINANČNA STISKA MADŽARŠKE.

— Budimpešta, 11. febr. (Izv.) V gospodarskih krogih je nastala velika panika radi ponovnega padca madžarske krone. Ta padec je po mnenju finančnikov v zvezi z madžarskim znm. posojilom, katerega realizacija je v zadnjem trenutku postala zelo vprašljiva. Pogajanja v Londonu in Parizu so prispela na mrtvo točko. Veliko je vprašanje, če bo Madžarski dovoljeno posojilo in če bo, tedaj pod zelo strogiimi in težkimi pogoji. Pogajanja so trenutno odložena.

PAPEŽ ZA AVSTRIJSKE REVEŽE.

— Rim, 10. febr. (Izv.) Povodom obletnice svojega ustoličenja je poslal papež dunajskemu kardinalu Piffu znesek 300 milijonov italijanskih lir za reveže v Avstriji.

KAKOR ROLA MED TRNJEM

se lahko smatra MI O „GAZELA“ ki po svoji nedosegljivosti kakovosti prekaša vse druge proizvede. oti, šteti in varno trpežnost porila

Politične vesti.

— Nesoglasja med dr. Korošcem in hrvatskim blokom. Po odhodu Radićevih delegatov dr. Mačka in dr. Krnjevića je dr. Korošec izjavil, da se s prihodom delegatov hrvatske republikanske seljačke stranke v Beograd ni spreminila situacija glede ustanovitve opozicionalnega bloka. Povdarjal je, da bi bil prihod Radićevcev v skupščino sedaj, dokler še ni formiran opozicionálni blok, preuranjen, češ, da bi tak korak mogel samo koristiti Pašiću. Pašić bi prihod Radićevcev porabil v to, da pada demisijsko in jo izrabí v svojo korist. — Na to Koroščevo izjavo reagira glasilo hrvatskega bloka »Hrvat« in piše: Dr. Korošec je izrazil mnenje, da prihod hrvatskih zastopnikov v tem momentu v parlament ni oportun, ker bi se s tem okrepila Pašićeva pozicija. Čudna argumentacija, ko vemo, da bi bil s prihodom hrvatskih poklancev lahko odbit rimski ugovor ter bi s tem nastala nova situacija ne samo glede beogradskega režima, marveč tudi v reškem vprašanju t. j. v odnošajih napram Italiji, ki so regulirani s pogodbo, registrirano že pri Društvu narodov. Odbitie rimske pogodbe bi imelo velik mednarodni pomen zlasti v današnji neizvestni mednarodni situaciji in ta pomen bi bil zlasti podkrepljen s činjenico, da je rimsko pogodbo strmoglavil baš federalistični blok. — Kakor je iz te polemike razvidno, se nazori dr. Korošca o prihodu Radićevcev v parlament ne strinjajo z mišljenjem hrvatskega bloka. Vsilju'e se vprašanje, ali pridejo Radićevski poslanci tudi proti volji dr. Korošca v parlament.

— Bolezen ministrskega predsednika. Po poročilu iz Beograda je ministarski predsednik g. Pašić tudi včeraj ves dan ostal v svojem stanovanju. Po informacijah vašega dopisnika je sedaj g. Pašić toliko okreval, da jutri začne zopet aktivno posegati v razvoj političnih dogodkov.

— Nova revolucija na Bolgarskem? Beogradske Novosti poročajo, da se pripravila nova protirevolucija na Bolgarskem. Bajje je vodja nezadovoljnikov šef demokratske stranke dr. Malinov. 8. t. m. so imeli demokratska, socialnodemokratska in liberalna stranka tajno konferenco, na kateri so sklenili strmoglaviti kabinet dr. Cankova. Ako bi se jim to ne posrečilo mirnim putem, nameravajo poseči tudi po orožju. Cankova vlada je ba'e že izdala ukaz, da se aretiraj dr. Malinova. Obenem namerava proglasiti splošno mobilizacijo.

— Zblizanje med našo državo in Madžarsko. Po poročilih iz Budimpešte je v soboto 9. t. m. izročil naš novomimovani poslanik Tihomir Popović v svečani avdijenci državemu upravniku Horthyju akreditivna pisma. Državni upravnik je izrazil upanje, da postanejo odnošaji med Madžarsko in našo kraljevino boljši in tesnejši.

— Dr. Kramat posredovalec bratskega in slovenskega sporazuma. V izvrševalnem odboru slovaške socijalistične stranke je izjavil poslanec Vrabec o dr. Kramatju in o svojem hospitantstvu v narodno demokratskem klubu tole: Da bi imeli v parlamentu oporo in podporo, smo morali poiskati krepke in počtene roke, ki bi nam pri našem delu pomagale. To roko smo našli v stranki drja. Kramatja, ker je ta stranka narodno slovaška, stranka poštenega dela in neomadeževanega štita, stranka v verskem vprašanju spravljiva, ki ima za slovaško stvar odkrito in veliko razumevanje. Ravno dr. Kramat je bil, ki je dejal, da Slovaška boleha in da potrebuje nujne pomoči. Slovaško je treba ozdraviti. To odkritosrčno priznanje se povsem strinja s Kramatijevim slovaškim čustvovanjem in mišljenjem in mi smo prepričani, da je stranka dr. Kramatja, nameraj njeno važno oseba poklicana v to, da bi v današnjih razdrapanih političnih odnošajih ne samo na Slovaškem, temveč v celi republiki dosegla resnično bratski in slovaški sporazum, edinost, konsolidacijo in mir. Govor poslanca Vrabca so vsi navzoči pazljivo in z zanimanjem poslušali in povsem odobravalí.

— Trgovinska pogajanja z Italijo. V Beograd so dne 8. t. m. dospeli odpasanci italijanske vlade, ki imajo nalogo voditi zaključna pogajanja za sklenitev definitivne trgovinske pogodbe z našo državo. V delegaciji so: direktor trgovinskega ministristva Giovanni Bagli, nadzornik poljedelskega ministristva Nicolo Carlucci, generalni tajnik Piombi in tajnik Valli. Tekom tega tedna pridejo v Beograd še drugi italijanski strokovnjaki, naker se takoj prične meritorna posvetovanja. Kot šef naše delegacije za ta pogajanja je imenovan načelnik oddelka za izvedbo mednarodnih pogodb v zunanjem ministristvu, pooblaščen minister dr. O. R. y b a f. Njemu bo pridelenih še več strokovnjakov iz ministristva trgovine, poljedelstva in ostalih strokovnih ministristvskih resorov.

Julijska krajina.

— V Istri se boje Reke. Prav veliko je navdušenje vseh pristnih italijanskih prvakov v Istri radi priklonitve Reke k materi Italiji. To navdušenje se izraža po časopisu in na vseh shodih in sestankih ga je polno. Tudi v izredni seji istrskega deželnega odbora pod predsedstvom dr. Chersicha (ali ni lepše Krsić?) v Pulji so govorniki kar gorili ginjenosti, ker je Reko doletela taka sreča. Govoril je tudi dr. Mrach (drugi mračni Italijan), ki je pel slavo Mussoliniju radi Reke. Kot tretji je nastopil Cosulich (tretji Italijan), ki je povedal, da namerava rimska vlada prikloniti k Reki Liburnijo, Cres in Lošinj. Kaj bo z Reko, ker je po teh krajih preveč Jugoslovenov? Zelo lepo je, da je Reka prišla pod streho Italije, ali da bi se kak del Istre priključil Reki — tega pa ne prenese srce istrskih Italijanov. Pri tej misli včasne vsako navdušenje, pa če drugače še tako gori. Istra mora ostati v sedanjih mejah, nedotaknjena. Sklenili so nujno resolucijo, da se Istra ohrani v sedanjem obsegu in s pravo klapčevsko ponižnostjo pošljejo to resolucijo Mussoliniju v Rim. Mussolini odloči v tej zadevi, kakor se bo zdelo prav njegovi vladi. Ako pride pod Reko Liburnija s Cresom in Lošinjem, pa se lahko zgodi, da bodo modri gospodje Chersich, Mrach in Cosulich ob prvi priliki potem razlagali Istranom, kako preudaren in umesten je sklep Mussolinijev »Alala!«

— Iz Gorice. Caprara je prišel pri fašistih v nemilost. Pred kratkim je odšel tisti dr. Lessi, ki je »gospodaril« po gorški deželi, sedaj odhaja Caprara, ki je bil pred devet fašistovski junak v Gorici, določen za župana ali za poslanca gorškega mesta. V Vidmu imajo žago, katere odreže s fašistovskega drevesa sedaj tega so da onega; prav neusmiljena je ta žaga. Pokrajinski odbor furlanske fašistovske stranke v Vidmu je sklenil, da se pozove dr. Caprara, da naznaní svoj izstop iz stranke, ker je njegovo obnašanje s fašistovskega stališča naravnost obžalovanja vredno. Po mestu se ugiha kaj je pravzaprav zakrivil ta nesrečni Caprara, bodi župan in poslanec? Menda so se razvile velike intrige proti niemu in domači gorški fašisti nikakor niso zadovoljni, da bi jim županovalec tuje iz Rima Vidmu je pa Gorica tudi bližja nego Rim. — Umri je gosp. Ivan Jacobi, pokojeni mestni učitelj. Pokojnik se znan veteranski organizator iz avstrijskih časov. Mnogo se je bavil z zgodovino gorškega mesta in vse dežele.

Katastrofalni plazovi v štajerskih Alpah.

Prizori grozote in smrti. — Čudežni slučaji rešitve. — Porušenje električne centrale v Vordernherdu.

V soboto smo v daljšem poročilu opisali katastrofalno divjanje snežnih plazov, ki so se spustili z gornjestažerskih planin v doline. Najbolj so prizadeti kraji med Seiztalom, Rottenmannom, St. Michaelom, Bruckom, Vordernbergom in Hieflaumom. To je obsežen četverkot v gornjestažerskih Alpah, v katerih se vije svetovnoznana soteska »Gesäuse«. Nekateri kraji so našim bližjim volakom prav dobro znani, ker so tam služili in potovali, oziroma tudi delali.

Plaz, ki je v petek opustošil kraje okoli Hieflaua v Gesäuseu in ki je zasul velik premikalni vlak je bil 300 metrov širok in 30 m visok.

Dne 7. in 8. tm. je v teh alpskih krajih nastal silovit snežni orkan. Na gorah so se pojavili viharji vrtilci, ki so obenem divje podili velike množice novega snega. Na vseh krajih je zavladala prava strahota. Z vseh gor so se začeli valiti proti nižinam manjši in večji plazovi. Prebivalstva se je polastila panika in je obupano gledalo divljanje silnega naravnega elementa.

Najhujša katastrofa je zadela poleg mesta in postaje Hieflau tudi znani industrijski kraj Vordernberg, katerega veže s Hieflaumom prelaz Prebichl, visok 127 m, kjer so navadno velike sankaske tekme štajerskih športnikov.

Kakor nam javljajo iz Gradca, se je dne 8. tm. popoldne odtrgal z vordernberške planine Mauer v bližini prelaza Prebichl veliki srski plaz, ki je drvel v dolino v dolžini treh kilometrov in v širini 150 metrov. Sloviti plaz se je valil mimo mesta prek državne ceste proti veliki električni centrli. Tu je popolnoma zasul strojnico. Nekatera prizidana poslopja pa je plaz, kot bi rezal odnesel trideset metrov dalje. Hieve in druge pritlikline je plaz popolnoma porušil.

Na mestu katastrofe so se odigrali tragični prizori. Sedem delavcev je našlo takolišno smrt. Zelo tragično smrt sta našli rodbini dveh železničarjev, Hatzenbichler in Greith po imenu. Zena Greithova je bila v trenotku nesreče ravno pri svoji sosedici, gorilnicarjani sta pletli v topih sobici nogavice. Plaz je obe pokopal. Greithin mož, železničar je bil takrat doma bolan v postelji. Plaz je podrl njegovo hišo in ga zasul. Zgodil pa se je čudež. Plaz je na njegovo posteljo zvrnil razne druge predmete tak da je imel glavo prsto in da je lahko d hal. Bil je popolnoma zasul. Pri popolni zavesti je gledal v svojo usodo. Klical na pomoč. Po osmih urah so ga izkopali. Ko so ga izkopali, je vprašal po svoji ženi. Vprašan, kar je občutil, je izjavil: »Mislim, da je nastal kak hud potres. Gledavi

so bili prizori, ko so izkopali ostale. Grehova žena je sedela lepo na svojem stolu, nogavico držeč v rokah. Bila je mrtva. Plaz jo je zadržal. Poleg nje pa je klečala s sklenjenimi rokami Hatzenbichlerica. Mrtva sta bila tudi dva otroka poleg matere.

Najbolj čudovit slučaj pa je doživel dva meseca staro dete. Zraven električne centrale stoječa pritlična hiša strojnika je bila od plazu le mimogrede vsled slovitvega puha nekoliko dotaknjena. Puh pa je bil tako močan da je dva meseca staro dete strojninkovo vrzel iz sobe v kuhinjo.

Mnogo je trpela tudi živina. Kolika je škoda, se ne morejo prečiniti. Pri rešitvi akciji so izrekli zelo veliko število še povsem živih kosov. Tem se ni nič pripetilo. Iz hlevov je plaz vlačil živino na 50 m daleč.

Visokost snežnega plazu je bila različna, najmanj 15 m in ponekod 20 m. Rešilna akcija še vedno traja.

Kakor nam danes javljajo iz Gradca je rešilna akcija v Vordernbergu v nedeljo z snežnih mas po dolgem trudu izkopau truplo 12-letne strojnikove hčerke Stefanije Moder, ki se je nahajala v drvarnici in jo je plaz vrzel nad sto metrov daleč.

Kolikor je mogoče do danes dognati, so plazovi v gorenjstajskih Alpah smrtni 300 oseb. Do danes je ugotovljenih 19 smrtnih slučajih v Vordernbergu in Hieflau, oziroma v drugih krajih.

Prisveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Ponedeljek 11. febr.: Tri maske. Smešne Precioze. Priljudni komisar. Red F.

Torek 12. febr.: Zaprtlo.

Sreda 13. febr.: Othello. Red B.

Četrtek 14. febr.: Golobček. Red C.

Petek 15. febr.: Nju. gostovanje ge. Setinske. Izven.

Sobota 16. febr.: Bneški trgovec. Red D.

Nedelja 17. febr.: ob 4. pop.: Danes bomo tiči. Izven.

Nedelja 17. febr.: ob 8. zvečer: Tri maske, Smešne Precioze, Priljudni komisar. Izven.

Ponedeljek 18. febr.: Hamlet. Red E.

Opera.

Začetek ob pol 8. zvečer.

Ponedeljek 11. febr.: Zaprtlo.

Torek 12. febr.: Gostovanje baletnega zboru zagrebškega narodnega gledališča. Izv.

Sreda 13. febr.: Aida. Red E.

Četrtek 14. febr.: Traviata. Red A.

Petek 15. febr.: Mignon. Red F.

Sobota 16. febr.: Faust. Izven.

Nedelja 17. febr.: Madame Butterfly. Izv.

Ponedeljek 18. febr.: Zaprtlo.

— Posetnik današnjega baletnega večera ki se vrši v torek 12. tm. opozarjamo, da je spored pomožen in sicer obsega sledeče točke. Netopirji. Balet v 1 dejanju od R. Schumann. Odmor. II. Divertissement: 1.) Ruski narodni ples — Margarita in Maks Froman, 2.) Chopin: Mazurka — Valentina Froman, 3.) Schubert: Moment musical — Margarita Froman, 4.) Bakalenikov: Kavkaški ples — Maks Froman, 5.) Delib: Mazurka iz baleta Copelia — Paula Hudi in Valentin Froman, 6.) Ljudov: Lutke — Margarita in Maks Froman, Odmor. 7.) Sarasate — Banović: Spanjolski ples — Margarita in Maks Froman, 8.) Verdi: Arabski ples iz »Aides — Desi Namur, 9.) Gossec: Gavota — Margarita Froman, 10.) Bakalenikov: Tatarski ples — Maks Froman, 11.) Glazunov: Repetija — Paula Hudi in Valentin Froman, 12.) Baranović: Jugoslavenski ples — Margarita in Maks Froman.

Književnost.

— Kralj Aleksander I. Junaškemu borcu za ujedinenje SHS v našo skupno državo in prvi jugoslovanski kraljici Mariji. Zbral in priredil Jakob Dimnik, šolski ravnatelj. V Ljubljani 1924. Izdala, založila in tiskala Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Strani 281. Cena: 1.000 vezani knjigi je 40 D. — Vsebinska: I. Državna himna. — II. Istorija srbskega naroda. — III. Rodovni Karadjordjevičev. — IV. Narodna sužnost. — V. Osvobodjenje. — VI. Himna svobode. — VII. Ujedinjenje. — VIII. Kraljevič Aleksander. — IX. Kralj Aleksander I. — X. Zoraka kralja Aleksandra I. — XI. Romulija — domovina naše kraljice. — XII. Poroka kralja Aleksandra I. — XIII. Kralj in kraljica na Bledu. — XIV. Izleti Nj. Vel. križem Slovenije. — XV. Anekdote. — XVI. Prvi jugoslovanski sokolski zlet v Ljubljani. — XVII. Kranski svet v Ljubljani. — XVIII. Slovenska narodna himna. — Slike: 1. Kraljica Marija. — 2. Kralj Aleksander I. — 3. Karadjordje (Cni Jurij). — 4. Kralj Peter I. Osvoboditelj. — 5. Knežinja Zorka. — 6. Knez Arzen. — 7. Kraljica Marija s prestolosljedniki Petrom. — 8. Kralj in kraljica na telovadišču. — 9. Nikola P. Pašić. — Vsebinske knjige bo zlasti za šole in šolske patriotične slavnosti globoko zkladnica. V vsakem poglavju so med članki zgodovinske vsebine predelane tudi primerne pesmi za deklaracije in petje. Knjiga podaja važne dogodke iz zgodovine Karadjordjevičev ter posebej še iz življenja našega kralja, ki si je v kratkem času svojega vladanja osvojil slednje slovensko srce. Zgodovinski sestavki, pesmi in anekdote, izvenjavajo v akorde narodnega in državnega edinstva, požrtvovalnosti povečevanja bratske sloge, vzgoje dinastične čuta ter vdanosti in zvestobe do dinastije Karadjordjevičev. Razni sestavki, krajev-

ne beležke in anekdote o našem kralju in kraljici, ki sta potovala križem Slovenije, nam pričajo, da je napravil poset Nj. Vel. v Sloveniji na narod najboljši vtis. Narod na ulici je vriskal in plakal veselja, kadar je imel priliko videti svojega kralja in kraljico. Iz spoštovanja in vdanosti so kazale matere svojim dojenčkom slovenskega kralja in slovensko kraljico in v marsikaterem očesu so stale solze samega veselja. Takih prizorov je v izobilju nanizanih v tej lepi knjigi, ki je izšla lično vezana, na losem papirju in v lepem tisku, tako da se predstavlja izredno ugodno in avtor Jakob Dimnik je podal tu temeljito in simpatično zgodovinsko delo, ki je koristno za državno idejo. Zategadelj naj bil nobena slovenska šola ne pogrešala te praktične knjige. Priporočamo jo pa vsakemu učitelju in učiteljici še posebej, ker bo vsakemu izredno dobro služila pri pouku in patriotičnih slavnostih. Pa tudi v narodnih knjižnicah, bralnih društvih, čitalnicah in družinskih (domačih) knjižnicah bi ne smeli pogrešati te knjige.

— »Nova Evropa« od 11. februarja prinaša tole vsebino: Naš pesnik (C). — Sudbina književnika srpskohrvatskih (dr. K. Tomašić). — Literatura Srbohrvata i Slovenaca kao celina (J. Kršić). — Vuk i Njegoš (Ljub. Stojanović). — Društveni pregled. — Ekonomski pregled. — Beležke.

Glasbeni vestnik.

— D. Albertova »Nižava« v operi. Nodavno se je mudil pri nas v Jugoslaviji komponist »Nižave«, nekdanji slavni pianist D. Albert, ki pa s svojimi koncerti, skaploč po poročilih listov, ni dosegel tistih velikanskih uspehov, kakor jih je bil vajen dosežati še nedavno pred vojno. Baje ga je intenzivno kompozitorno delo privedlo do delnega zanemarjanja svojega prvotnega planističnega poklica. Čul sem, da bo pri večeršnjih naši predstav svoj »Nižave« navzoč. Ni ga bilo. A če bi bil, prav gotovo bi bil s predstavo zadovoljen. Sili glavno vloge, v rokah gđ. Talerjeve, gospodov Betetta, Cvečija in Sovilskega so zadovoljili le v polni meri tako pevsko kot instrumentalno, pa tudi vsi ostali in zbor so z najboljšo voljo in vsem svojim znanjem pripomogli »Nižavi« do lepega uspeha. Prav od srca moram pohvaliti dirigenta g. Matečiča in za vsako njegovo dirigentsko željo v visoki meri občutljivi orkester. Predstava je bila kar najbolj vzorna in je »Nižava« dosegla nameravan globok vtis pri sicer maloštevilni, a tem bolj hvaležni publiku. Konstatiram smem redek slučaj zadovoljivosti publike z artistii in menda tudi obratno.

— VI. Glazbe o mladinski pr-davanje. Ze celo uro in več pred začetkom glasbenega predavanja, ako ga s skromnim imenom tako označimo, stoji naša mladina pred vhodnimi vrati Filharmonične koncertne dvorane in čaka hišnika, da jih odpre. Brez pretravanja lahko rečemo, da je že pol ure pred začetkom koncerta dvorana tako napolnjena, da niti s silo ne najdemo prostora, ako so si le kolikšaj zamudili. Naša rastoča generacija bo po zaslugi prirediteljev teh predavanj glasbeno neprimerno bolj izobražena, kakor smo bili mi v naših letih. Da se le pri vsaki stitiji najde eden, ki ga bodo ta predavanja spodbudila k nadaljnjemu resnemu glasbenemu študiju, pa bo namen prirediteljev čez in čez dosežen. Predmet večeršnjega predavanja je bila celosonata. V to ime sta prišla iz Zagreba gospoda Gjuro Tkalič, slavni solfocelist in gospod Ličar, eden najodličnejših slovenskih pianistov kot klavirski spremljevalec. G. prof. Jeraj je poskrbel, kakor pri vsakem predavanju, da sta izpolnila tudi večeršnj program dva najboljša naša umetnika. Proizvajala sta Benedetta Marcelia in Beethovno a-durovo sonato za čelo. Mladina je predavanju sledila z naravnost iskreno pobožnostjo ter umetnika nagradila z neskončnimi odobravanji tako, da sta morala dodati še eno skladbo. Prihodnje muzikalno predavanje 17. t. m., če sem prav poučen, priredi orkester »Zvezke godbenikov«. Na programu bo osem slovenskih plesov Dvojakovih.

— Koncert Holodkova. Navzlic temu, da nam je Holodkov od svojega predlanskega koncerta ostal v malodane nezbrisnem spominu, v soboto zvečer ni mogel napolniti opernega gledališča. Kakor bi publika stitila, da Holodkov ni več isti pevec, kakor je bil še nedavno. Program njegovega koncerta je bil silajen, obsegajoč najvidnejše skladbe velikih Rusov Čajkovskega, Grečaničeva, Musorgskega itd., toda pevec ni bil disponiran, ter je daleč zaostajal za našim pričakovanjem. Kakor bi ga v času, ko ga nismo slišali, potrla kaka bolezen, kakor bi glasovno obledel, ostare, kakor bi izgubil vsled kakšnegakoli vzroka svoj glasovni blesk svojo toli občudovano pevsko sugestivno silo. Povslep se je sicer v nekaterih točkah do svoje nekdanje višine, n. pr. zlasti v najslajši sklad bi celega večera, Musorgskega »Bolha«, ki je najslajnejša točka slavnega Šaljapina, toda v svojo žalost moramo konstatirati, da je doba cvetja pri Holodkovu, kakor je dokazal sčotni večer, minila. Sicer je žel od svojih ožjih rojakov dokaj živahnega odobravanja, v splošnem pa je bila redka publika rezervirano mlačna.

— Za koncerti jugoslovanske komorne glasbe, ki se vrši danes v ponedeljek, dne 11. tm. ob 20. zvečer v Filharmoniji je še nekaj sedežev ter dovolj stojišč na razpolago. Toplo priporočamo obisk koncerta, ki so velikega vzgojnega in tudi nacionalnega pomena ter stoji na absolutno umetniški višini. Predprodaja vstopnic je v Matični knjižarni in na večer koncerta pri koncertni blagajni.

Sokolstvo.

— Brate v slovo. Iz Siske nam pišejo: Ob javnih nastopih Sokola si vedno videl moža, ki je korakal v vsej svoji skromnosti in ponižnosti dokaj ponosno in umerjenih korakov sredi sokolskih vrst. Bil je to brat Peter Porenta. Poseben izraz so dajale njegovemu obličju velike in košate brke, po katerih si spoznal njega, ki je bil vedno med nami. Rodil se je 8. junija 1870. leta v St. Vidu nad Ljubljano, kjer je obiskoval ljudsko šolo. Ze kot deček je čital svojemu očetu v poznih večerih knjige, iz katerih je sam zajemal svoje znanje. Kmalu sta mu umrla roditelja in izučil se je pri svojem strogem stricu klobučarstva. Ze takrat se je zanimal za Sokola in tja ga je vlekel srce. Ko je prišel leta 1899. v Sisko, kjer ga je sprejel pokojni Josip Vodnik v tovarno za kis, se je uresničila njegova želja. Postal je član in se jel udeleževati telovadbe, ki mu je bila največje veselje in največja zabava. Čim so bratje spoznali njegov značaj, njegovo blago in dobro srce in njegov tako razvit socijalen čut, so ga izvolili za odbornika, kar je bil prav do zadnjega občnega zbora. Kot telovadek se je vedno udeleževal vseh javnih telovadb in izletov in zdelo se mu je, da je odsonost največja in tudi neodpustna pregreha za vsakega aktivnega Sokola. V tem je četudi v tako visokih letih, bil vzor pravega telovadca in grajal je zlasti one, ki so se odtegnili nastopu in raje opazovali telovadbo kot gledalci. Revnešim članom in telovadcem je bratsko pomagal in delil z njimi na izletih to, kar je imel. Leta 1912. se je udeležil vsesokolskega zleta v Pragi, ki ga ni mogel nikdar prehitvati in ki mu je ostal živo v spominu. Pomanjkanje in trpljenje, ki ga spremljalo v mladosti, je vpilvalo pozneje na njegovo zdravje, a on je vztrajal in marljivo telovadil dalje. Med vojno je bil vojak, in kot Slovan, je pričakoval vstajenja in bil pripravljen v zmagi. Tedaj je pisal spomine, v katerih se nahajajo odlomki, ki bi ga takrat gotovo stali življenje. Po vojni se je udeležil pokrajinskih zletov v Ljubljani, Mariboru in Osijeku in nestrpno čakal ljubljanskega zleta. Usoda ga je uslišala in izpolnila se mu je njegova poslednja želja: nastopil je pri prostih vajah in bil je menda najstarejši telovadek. Zadnji čas je vidno hiral in pešal, a dela, ki ga je opravljal v bivši Vodnikovi tovarni — ki je sedaj last njegovih dedičev — nad 24 let ni pustil. In še na dan smrti, kakor vedno ob šestih zvečer, sam zaklenil vrata. To je brezprimerna ljubezen do dela, izredna požrtvovalnost, vztrajnost in poštenost, ki jo je našel redkokje. Ta slučaj je jasen dokaz o pomembnosti sok. vzgoje, ki gre daleč preko sebičnosti k idealnemu ureničenju. Pri javni telovadbi nekje na Dolenjskem l. 1910. so gledalci — kmetje ugotavljali, da se Sokoli mestni ljudje in gospodje. A nastalo je veliko začudenje, ko jim je brat Peter pokazal svoje žuljave roke, rekoč: »Pripraviš se sami z lastnimi očmi, da smo delavci, a ne mestni gospodje!« Brat Peter Porenta je bil povsod spoštovan in priljubljen radi svoje skromnosti, radi svoje naravne inteligence in jeklenega značaja. Bil je vnet nacionalist; narod mu je bil vse in do njega je gojil največjo ljubezen. Kot delavcu so mu bila najvažnejša socialna vprašanja. V družbi je bil uluden, dostojen in demokrat v pravem pomenu besede. — Brat Peter je bil človek, s katerim smo se ponosali, ko je bil med nami. A danes čutimo, ko nas je zapustil tako nenadno, ne da bi se mu mogli zahvaliti za vse, kar nam je storil dobrega, največjo bol in žalost, in v srcu nam je da smo izgubili nekaj, kar smo ljubili in česar ne bo mogoče nadomestiti! Brat Peter nam ostane v nepozabnem spominu!

— Sokolsko društvo v Siski pozivlja svoje članstvo, naraščaj in dečo, da se udeleži pogreba umrlega, nepozabnega in požrtvovalnega brata Petra Porente v torek, dne 12. februarja. Zbirališče članov v kroju in članstva v civilu s sokolskim znakom, naraščaj in dečo ob pol treh pop. v društveni telovadnici. — Odbor.

— Sokol v Štepanji vasi priredi v točnem letu: dne 4. maja pešizlet čez Golovec na Orle in Bizovik; dne 15. junija javno telovadbo na svojem obsežnem telovadišču na Planju. Bratska okoliška društva se naprošajo, da vpoštejajo pri določitvi svojih prireditelj javno telovadbo tega društva.

— Natečajni rok za Sarajevski sokolski plakati ni podaljšan, kakor je bilo umetniškom pomotoma javljeno, ampak je jury že pri prvem razpisu sprejela eden izmed vpisanih osnutkov. — S. U. J. O. U.

Ogromen obisk

večeršnjega dne je najboljši dokaz kako krasna in napeta je moderna, ljubavna pustovna drama

Na žarečem pesku

Glavne vloge imajo Milton Sills, Wanda Hawley in Jacqueline Logan, ki igrajo vsi tako izobno in tako mirno, da se človek čudi njih nastopom.

Nad vse krasne like, ki jih vidimo kot: pustinja stare ravnine, hrame, oaze, piramide, puščave in starodavne krasne palme.

Ta izredni snored samo še v ponedeljek, torek in sredo.

Predstave ob 8., pol 8., četrtek 8., 9.

Kino „Ljubljanski dvor“

Turistika in sport.

AVSTRIJA IN JUGOSLAVIJA

Rezultat 4 : 1 (1 : 0).

— Zagreb, 10. febr. (Posebno poročilo.) Avstrija: Kannhäuser—Beer, Teufel—Geler, Brandstätter, Nitsch—Wondrak, Horwath, Jizda (Hofbauer). Wieser, Wessely. — Jugoslavija: Vrdjuka—Vrbanič, Dasović—Kurir, Rupec, Rodin—Babič, Jovanović, Dubravčić, Petković, Sefer.

Reprezentanca nogom. tekma med Avstrijo in Jugoslavijo, ko je izid se je nestrpno pričakoval ne samo pri nas, temveč tudi v državah, ki v obilnejši meri goje ta sport, se je vršila danes v Zagrebu na igrišču zagrebške Concordije. Po častnih uspehih, ki so jih dosegli naši vrli nogometaši na Poljskem, Rumunskem, a posebno neodločen rezultat napram bratom Čehoslovakom, ki so priznani najboljša kontinentalna klasa, gledale so nas države, ki stoje sportno visoko nad nami, s povsem drugimi očmi kot doslej! Kolosalen uspeh, ki ga je dosegla naša izbrana enajstmetrovka proti Čehoslovaki v lanskem letu, našel je priznavač odmev celo v državah, ki niso o nas najboljšega mnenja. Pričakovali smo, da tudi topot na odreče energija in zmožnost naših sportnikov, toda usoda je hotela drugače. Doživeli smo na nogometnem polju mali debacle, ki je pa sicer povsem upravljen. Med tem, ko so naši nogometaši nastopili brez vsakega treninga, poslala je Avstrija v boj svoje neštete preizkušene sile. V naslednjem potek igre:

Avstrijci nastopijo v prvi polovici v beločrni, v drugi belo-rdečih črnih dresih, naši v jugosl. barvah, modre malce z dr. r. b. b. bele hlačke in rdečo-obrobene dolčenice. Po obojestranskem pozdravu in izmenjanju zastavic pričel se je boj.

Takoj v začetku pritisek Avstrijci ter razvijalo svojo efektivno igro. Naši se požrtvovalno in ambiciozno branili. Toda že v peti minuti sedi prvi gol. Vrdjuka, jugosl. Zamora, slabo plasiran, ne more ubraniti lahkega šuta. Igra postane živahnija, ki pa do konca prve polovice ne izpremeni nič na rezultatu. V prvih 10. min. je vodja navale — Jizda — bleziral ter izstopil. Zamenja ga Hofbauer, prava silhueta.

V drugi polovici se naši nekoliko opomorejo, toda kljub temu dominirajo Avstrijci. Ze po preteku 10. min. zagreši naš desni back Vrbanič faul: diktirano enajstmetrovko strelja neubranljivo Hofbauer. Avstrijci vodijo 2:0. Tempo se podvoji. Naši skušajo na vsak način doseči vsaj časten uspeh, kar se jim tudi posreči. Vodja naše navale kol. Dubravčić, vodi zogo ter jo ostro strelja: vrtar Kannhäuser spretno odbije, pred vrati nastane scumage, iz katerega rezultat nepriznane gol za nas. Večtisočgla publika ogromno aplaudira, kar naše tudi olajša. V drugo biliza se nevarnost Avstrijcem. Petković vodi zogo, toda v kazenskem prostoru ga protivni branilec protipravilno zruši. Diktirano enajstmetrovko neopmljivo in neodpustljivo zastrelja naš inča najboljši šot Jovanović. Petković vsled blesure zapusti igrišče, a se po kratkem vrne. Sledil lepa kombinacija notranjega trila Avstrijcev, iz katere zviša Wieser s krasnim šutom rezultat na 3:1. Naši vidoma popuščajo ter se je branijo. V zadnjih minutah igre prodira Horwath ter z uspešnim ostrim šutom zaključuje zanimivo borbo.

Krivda nepriznane visokega poraza leži na naši slabi halifinji, ki je bila nad vse defenzivna. Najboljši krilec je bil vsekakor Rodin, ki se je posebno odlikoval v odemanju žog. Naša obramba, na čelu Vrdjuka, dobra. Poleg Vrdjuka, ki bi bil lahko ubranil prvi gol, se je odlikoval Dasović, ki je bil v ostalem najboljši mož na polju. Dubravčić, kateremu je bila zaupana navala, odpovedal je povsem, krili slabi, le obe zvezi, Beogradčana, držala sta se precej dobro. V splošnem vršil se je bol med sistemom in med takorekoč kombiniranim moštvom brez vsakega izrazitega igralškega načina.

Pri Avstrijcih funkcionalno je vse v najboljšem redu. V krilski vrsti se je odlikoval posebno stari internacionalc Brandstätter. Neprestano je krnil napadalno vrsto z uporabljivimi žogami. Oba stranska krilca pa sta le malo zaostajala za njim. V napadni vrsti je bil Wieser najboljši. Odlikuje se po svojem brzemu teku in efektivnem driblingu. Obramba je storila svojo dolžnost v zadovoljivi meri.

Igro je vodil nad vse zadovoljivo, ko rektno in nepristransko znani praški sodnik Herites. Publike ogromno — preko 10.000 — a mnogo tisoč njih je prisostvovalo tekmi izza plot, ker ni bilo mogoče dobiti več vstopnic. Avstrijska reprezentanca s svojim sveznim kapetanom Meislom, sveznim predsednikom Volkertom, vrnila se je z večernim dunajskim brzovlakom preko Zidanega mosta domov.

SMUŠKA TEKMA ZA PRVENSTVO JUGOSLAVIJE.

V nedeljo dne 10. februarja je bila v Planici smučarska tekma za prvenstvo v naši državi pod vodstvom sveznega predsednika dr. Souvana in sveznega krmarja Tavčarja. — Tekmovalec je bilo 58. 20 km dolga proga od postaje Planica do Tamarja in Tamarja do Kranjske gore je bila dobro pripravljena in lepo znamenovana; le zadnjo noč padli sneg, je hitrost precej ovirala. Udeležniki so bili iz Zagreba, Celja, Maribora in cele Gorenjske. Prvenstvo si je priboril in sicer že drugi, Zdenko Švigelj L. S. K., je vozil 1 uro 29 min 37.3 sek. Drugi je bil Vladimir Kajželi, Skalaš 1 uro 36 min. 0.25 sek.; tretji Kmet Stanko L. S. K. 1 uro 38 min. 0.35 sek. četrty Godec, Skalaš: peti Predalič, Skalaš. — Pri damski tekmi na 6 km dolgi progi je bila prva Mila Bloudek, Ilirija 36 min 47 sek; druga Mila Frlan, Skalašica, ki je samo za par sekund zaostala za prvo; tretja Mira Wider, Ilirija. Po

končani tekmi, ki je bres vsakega najmanjšega nerada lepo uspela, je bila v hotelu »Slavo« v Kranjski gori razdelitev daril, katero je otvoril s pozdravnim nagovorom svezni predsednik dr. Souvan, pozdravljajoč in se zahvaljujoč tekmovalcem za veliko udeležbo. Govornik je pri tej priliki tudi pozdravil vrtnice se tekmovalce iz mednarodne tekme. — Državno važno prireditelj sta pozdravila brzojavno veliki župan in komandant Dravske divizije. — K dobro uspeli prireditvi so mnogo pripomogli domačini iz Kranjske gore in Rateč, posebno rateški župan Zorjav, učitelj Počar in Vinko Jalen, ki so preskrbeli izletnikom udobna stanovanja in splošno dobre postrežbo.

— Sportni karneval. S. K. Slovan je priredil v soboto sportni karneval v gorenjih prostorih Narodnega doma. Elegančna velika dvorana je bila umetniško dekorirana ter je bila skoraj premajhna za vsa številna obiskovalce. Pri dekoraciji je trebalo predvsem omeniti okusno izdelane sportne slike, dala g. Kosa. Skruznega in Kemnerleta. Obisk kot že rečeno je bil ne navadno dober in vladalo je animirano razpoloženje. Opažati so bile to pot izredno lepe maske; od piereta in temnopolte zarke Spaniolke do zastopnice iz dežele Tutankhamen so bile navzoče na karnevalu. Tudi nekaj elegantnih rokoko-figur in indijskih maharadž smo videli, nekdo pa je celo markiral »Čarugos«. Pod zvoki izvrstnega orkestra so se vsutili moderni in stari plesi. Zabava, ki je uspela tako o materialnem, kot moralnem oziru nad vse slajno, je trajala do poznega jutra.

— Glavna skupščina JNS. V soboto 9. t. m. se je vršila v Zagrebu v trgovski kol. mori skupščina JNS, ki je trajala ponoč. Predsednikom je bil izvoljen Warth od LNP kot podpredsednik g. ravn. Jug. M. K. t.

— Lovci, pozor! Slovensko lovsko društvo v Ljubljani je sklenilo v svoji seji dne 18. januarja t. l. da ima pripasti od vseh zabav, ki nosijo naslov »Lovska prireditve« (veselice, zabavni večer, plesi itd) 30% čistega dobička fonda »Zelenega križa«. Te zneske naj nakaželo prireditelj Slov. lovskemu društvu v Ljubljani z opazko »Zeleni križ«.

— Slovensko planinsko društvo razna, da se je p'arna preselila na Poljansko cesto št. 12. desno.

Komplicacije v reškem vprašanju?

Ze v soboto smo poročali, da je vložil predsednik bivše reške vlade, Riccardo Zanella pri narodni skupščini odločen protest proti okupaciji Reke od strani Italije. V tem protestu pravi Zanella med drugim, da reška država posebno po registraciji pri Društvu narodov obstoja de iure in de facto kot samostojna država. Ko so se vršila pogajanja med našimi in italijanskimi državniki v Rimu in je bil sklenjen sporazum v tem smislu, da Jugoslavija za gotove kompenzacije prizna Italiji pravico do Reke, nista obe državi računali s tem faktorjem, ki lahko da jugoslovensko-italijanskemu sporazumu povsem drugačno smer in obilježje. Niti Italija, niti Jugoslavija ni pričakovala, da bo Zanella zavzel v tej zadevi svoje stališče, kajti sicer bi reško vprašanje, ne bilo rešeno brez njegove udeležbe in sankcije. Kako je moglo priti do tega, da se je Mussolinijeva vlada v sporazumu z našo kratkomočno odločila za aneksijo Reke, ni čisto jasno, pa tudi razumeti je težko, če pomislimo, da gre za samostojno državo, ki je po vseh določilih mednarodnega prava registrirana tudi pri Društvu narodov. Ne moremo si misliti, da bi bili državniki obeh dogovarjaljočih se strank pozabili na to važno okolnost. Bolj verjetno je, da niso pričakovali, da se bo Zanella uprl aneksiji. Čim pa se je to zgodilo in je reška država po svojem predsedniku vložila formalni protest, je nastala v jugoslovensko-italijanskem sporazumu komplikacija, ki ne more ostati brez posledice.

S stališča mednarodnega prava pomeni aneksija Reke isto, kar bi pomenila aneksija katerekoli druge samostojne države. Izgleda, da je bil Zanella pripravljen na eventualno presenečenje s strani svojih sosedov in je pravčasno ukrenil vse potrebno, da prepreči Mussolinijevе skomine. S tem, da je registriral Reko pri Društvu narodov, je postal predsednik vlade, čije državi je bila de iure priznana samostojnost. V trenutku, ko je bila sprejeta kot pravomočni član v Društvo narodov, prestatne biti reška država faktor, s katerim lahko poljubno razpolaga ali eksperimentira kaka druga država, v tem slučaju Italija. Ona stopa v krogu ostalih v Društvu narodov včlanjenih držav in zadobi vse pravice in obveznosti. Aneksija take države pomeni torej s stališča mednarodnega prava njega direktno kršitev in mora imeti za posledico posredovanje drugih vnetalnih držav. Po vojni se je sicer udomačil običaj, da velesile v slučaju potrebe lahko tudi ignorirajo določila mednarodnega prava osobito, kadar gre za tako neznatno silo, kakor je bila Reka, toda Društvo narodov je zavzemalo doslej vsaj teoretično čisto drugačno stališče. Da ni prišla njegova volja tudi praktično da veljave, je krivo dejstvo, da je bila ta mednarodna insti-

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom,
priateljem in znancem, da je naša ljubljena mamica,
stara mamica, prababica in tašča, gospa

Roza Linhart roj. Klökl

vdova poduradnika drž. žel.

danes ob 3. zjutraj po mukepolni bolezni, prevljena
s tolažili sv. vere, boguvdano preminila.

Pogreb se vrši v torek 12. febr. ob 2. popoldne
s Čelovške ceste št. 30 k Sv. Križu.

Pokojnico priporočamo v blag spomin!

Ljubljana, dne 11. februarja 1924.

Žalnoči ostali.

